

§ 51

Vuoden 2026 seurakuntavaalien vaalilautakunnan asettaminen

Asianumero: 120/00.00.00/2026

Vuoden 2026 seurakuntavaalien toimittamisesta huolehtii vaalilautakunta. Vaalilautakunnan asettaa kirkkovaltuusto. (KL 9:16,1) Vaalilautakunta tulee asettaa 31.5.2026 mennessä. (KJ 9:2,1)

Vaalilautakunta vastaa seurakuntavaaleissa seuraavista tehtäväkokonaisuuksista:

- 1) Valmistavat tehtävät vaaleja varten
- 2) Äänioikeutettujen luetteloon liittyvät tehtävät
- 3) Valitsijayhdistysten perustamisasiakirjat ja ehdokaslistojen laadinta
- 4) Ennakoäänestyksen ja kotiäänestyksen toimittaminen
- 5) Ennakoäänestysasiakirjojen käsittely
- 6) Varsinaisen vaalipäivän äänestyksen toimittaminen
- 7) Ääntenlaskenta ja vaalin tuloksen vahvistaminen
- 8) Vaalien jälkitoimenpiteet

Vaalilautakuntaan kuuluu kirkkolain mukaan puheenjohtaja ja vähintään neljä muuta jäsentä sekä vähintään yhtä monta varajäsentä. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jonka mukaan he tulevat jäsenten sijaan. (KL 9:16,1) Varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia.

Koska seurakunta on jaettu neljään (4) äänestysalueeseen, vaalilautakuntaan on valittava niin monta jäsentä, että vaalilautakunta voi jakautua kirkkolain 9 luvun 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin päätösvaltaisiin jaostoihin eli jokaisessa jaostossa tulee olla vähintään kolme jäsentä.

Jaoston tehtävänä on huolehtia äänestyksen käytännön toteuttamisesta äänestysalueella. Jaosto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan keskuudestaan. Jaostoista on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä vaalilautakunnasta säädetään. (KJ 9:2,2 §)

Vaalilautakunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä päätöstä tehtäessä. Läsnä oleviksi katsotaan myös toimieliimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti. (KL 10:15)

Vaalilautakuntaan on hyvä valita enemmän jäseniä kuin laissa edellytetään ja riittävästi varajäseniä, jotta vaalikelpoisuuden menetys tai muut yllättävät tilanteet eivät vaikuta lautakunnan päätösvaltaisuuteen. Vaalilautakuntaan voidaan valita kristillisestä vakaumuksesta tunnettu 18 vuotta täyttänyt seurakunnan konfirmoitu jäsen, joka ei ole vajaavaltainen (KL 9:2,1). Lisäksi luottamustoimeen voidaan valita vain sellainen vaalikelpoinen henkilö, joka on antanut tehtävään suostumuksensa (KL 9:3,1).

Vaalikelpoisuusvaatimukset koskevat myös kirkkoherraa. Jos kirkkoherra asuu muualla eikä ole virkaseurakuntansa jäsen, voidaan hänet kuitenkin

esim. kutsua asiantuntijaksi vaalilautakuntaan. Tällöin hänellä on oikeus olla läsnä, mutta ei osallistua päätösten tekemiseen vaalilautakunnassa.

Jäseniä valittaessa on syytä huomioida, että ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä eikä varajäsenenä. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa sekä ehdokkaan kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa elävää henkilöä. (KL 9:16,4). Kirkkoherraa koskevat samat esteellisyysäännökset.

Koska ehdokkaat eivät vaalilautakuntaa nimettäessä ole vielä tiedossa, on tästäkin syystä vaalilautakuntaan syytä nimetä riittävä määrä jäseniä ja varajäseniä.

Vaalilautakunnan jäseniä nimettäessä tulee huomioida, että toimielimessä olisi sekä miehiä että naisia kumpiakin vähintään 40 prosenttia. Myös vaalilautakunnan varajäsenissä tulee olla miehiä ja naisia kumpiakin vähintään 40 prosenttia (KL 9:8).

Seurakuntavaaleihin liittyy myös ennakkoäänestys- ja kotiäänestysmahdollisuus, ja ne työllistävät myös vaalilautakuntaa. Näistä ja erityisesti useiden äänestysalueiden jaostojen päätösvaltaisuuteen liittyvistä syistä on perusteltua valita vaalilautakuntaan ainakin kahdeksan jäsentä Hollolasta, kolme Kärkölästä, kolme Padasjoelta ja kolme Kuhmoisista.

Ajatuksena on, että kunkin äänestysalueen vaalilautakunnan jäsenet hoitaisivat ensisijaisesti oman äänestysalueensa vaalien toimittamisen vaalipäivänä. Ääntenlaskenta tapahtuu myöhemmin vaali-iltana Sovituksenkirkossa.

Varajäsenet turvaavat kokousten päätösvaltaisuuden, ehkäisevät jäsenten mahdollisista yllättävistä esteellisyyksistä aiheutuvia ongelmia sekä mahdollistavat tarvittaessa pitkien vaalipäivien työtaakan jakamisen.

Vaalilautakuntatyöstä maksetaan kokouspalkkio ja kilometrikorvaus. Puheenjohtajalle maksetaan lisäksi erilliskorvaus.

Varajäsenet kutsutaan kokoustehtäviin siinä järjestyksessä kuin heidät on esitetty valittaviksi.

Kirkkovaltuusto nimeää myös vaalilautakunnan puheenjohtajan. Vaalilautakunta valitsee ensimmäisessä kokouksessaan varapuheenjohtajan. (KJ 9:2,1). Vaalilautakunta nimeää ensimmäisessä kokouksessaan itselleen sihteerin, jonka ei tarvitse olla vaalilautakunnan jäsen.

Lapsivaikutusten arviointi: Seurakuntavaalien vaalilautakunnan valinnalla ei ole Kirkkojärjestyksen 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia.

Valmistelija: vs. kirkkoherra Satu Alander

Esittelijä

Vs. kirkkoherra Alander Satu

Päätösehdotus

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto

1. asettaa vaalilautakunnan ja valitsee vaalilautakunnan puheenjohtajan ja vähintään 17 muuta jäsentä sekä vähintään yhtä monta varajäsentä siinä järjestyksessä, jonka mukaan he tulevat jäsenten sijaan.

2. kutsuu asiantuntijoiksi vaalilautakuntaan kirkkoherra Timo Huttusen ja hallintopastori Satu Alanderin.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.